

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

Cap. IV. De Subjecto Sacramenti Eucharistiæ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

cessione timeatur grave damnum Reipublicæ, vel alicui tertio obventurum, quod alia via, quam celeri morte, impediri non posset: quia non tenentur Judices bono spirituali non necessario Rei consulere cum damno Reipublicæ, vel Innocentis. Excipiunt alii probabiliter etiam casum, quo timeatur, reum eo tempore esse violenter eripiendum à Judicum potestate. Illud vero certum existimat Pal. num. 6. quod scilicet, si reo bis concessum sit tempus ad Pœnitentiam, & Communionem opportunum, & ille eorum susceptionem malitiose neglexerit ad differendam mortem, Judices non tenentur aliud opportunum tempus concedere; aliter esset in potestate Rei mortem evadere, & Judicum potestatem eludere.

An autem, & quando possit, aut debeat Minister Eucharistiam ministrare indigno: vide, quæ diximus disp. 1. q. 2. c. 3. ubi etiam habes, An, & qua obligatione teneantur, sive Pastores animarum, sive simplices Sacerdotes Eucharistiam ministrare extra necessitatem, & obligationem Præcepti Paschalis. Hic solum addendum superest, quod semifatuis, & debilem habentibus usum rationis, raro, v. g. in Paschate danda est Eucharistia, dummodo hunc sacrum cibum à profano distinguere norint: Henr. & Possiev. Idem dicendum de mutis, & surdis à nativitate: item obsessis à dæmone dari potest Eucharistia, dummodo sumere eam possint sint irreverentia.

C A P U T IV.

De Subjecto Sacramenti Eucharistiæ.

INQUIRENDUM hic primo, Quinam sint Eucharistiæ susceptores? Secundo, Quænam in susceptore requiratur dispositio ex parte animæ? Tertio, Quænam dispositio ex parte corporis?

§. I.

Quinam sint Eucharistiæ Susceptores?

EX Trident. sess. 13. cap. 8. Ex Catech. Pii V. ubi de hoc Sacramento, & ex D. Thom. communiter recepto tres distinguendi sunt modi suscipiendi Eucharistiam, nimirum Sacramentaliter tantum; Spiritualiter tantum.

tantum, & Sacramentaliter simul, ac spiritualiter. Sacramentaliter tantum accipit peccator, quatenus Sacramentum tantum accipit; at non ejus fructum: quin imo *Judicium sibi manducat*, ut ait Apost. Spiritualiter tantum suscipit justus habens desiderium Sacramenti suscipiendi; &, quamvis hoc modo Sacramentum nullatenus suscipiat, bene tamen dicitur suscipere spiritualiter, quia suscipit effectum Sacramenti, hoc est augmentum gratiæ. Suscipit Sacramentaliter simul, & spiritualiter, qui suscipit Sacramentum, & Sacramenti effectum. His explicatis

Solius hominis viatoris est Eucharistiam aliquo ex dictis modis suscipere: D. Th. ab omnibus receptus. Dixi *Solius hominis viatoris*; nam etiam non baptizatus est capax suscipiendi Eucharistiam spiritualiter, licet non Sacramentaliter. Potest suscipere spiritualiter, quatenus potest habere desiderium, suscepto Baptismo, recipiendi Eucharistiam: quod votum, quia supponitur procedere ab homine grato, meritorium est augmenti gratiæ, & consequenter est spiritualis Sacramenti manducatio: at non est capax suscipiendi Sacramentaliter, quia baptismus est janua cæterorum Sacramentorum, ac proinde non baptizatus nullius Sacramenti, qua talis, est capax. Baptizatus vero quicumque potest Eucharistiam Sacramentaliter suscipere, & quidem sine fructu, imo cum sacrilegio, si sit scienter peccator; cum fructu vero, si sit in gratia, quicumque sit.

Hinc sequitur, infantes baptizatos, & perpetuo amentes, si Eucharistiam sumant, gratiæ augmentum percepturos esse: sic multis relatis docet Suar. & comprobatur antiqua Ecclesiæ consuetudo teste Trid. *sess. 21. c. 4.* dandi Eucharistiam parvulis, quæ certe illis non fuisset concessa, nisi profutura fuisset. Quamvis autem talis Consuetudo abrogata fuerit, id factum est ob reverentiam tanti Sacramenti; non vero, quod putetur tale Sacramentum non prodesse baptizatis carentibus usu rationis, sed justis.

Quæres primo, An infantibus, & perpetuo amentibus concedi possit, aut debeat Eucharistia in articulo mortis?

Respondeo, Certum esse, nullam dare obligationem, aut necessitatem ministrandi Eucharistiam infantibus ante usum rationis, & idem est de perpetuo amentibus) ut docet expresse Trid. loc. supra cit. hanc addens rationem.

Quia per Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati adeptam jam Filiorum Dei gratiam in illa aetate amittere non possunt. Iisdem vero, sicuti non est necessaria Eucharistia in tali statu, ita nec expedit eam ministrare: D. Th. Vasq. Suar. Henr. Laym. Bon. Amentibus tamen, qui aliquando usum rationis habuerunt, extra motis articulum non debet concedi, bene tamen in articulo mortis; dummodo non constet, incidisse in amentiam in statu peccati mortalis: Suar. Vasq. Laym. Henr. Bonac. Ratio primæ partis est, quia reverentia debita huic Sacramento postulat, ut non concedatur iis, qui nequeunt se ad illius susceptionem actuali devotione disponere. Ratio secundæ est, quia, qui aliquando usum rationis habuit, & christiane vixit, censetur velle, sibi applicari remedia ad salutem necessaria. vel maxime utilia, adeoque censetur velle interpretative Eucharistiam: quæ ratio non militat pro infantibus, & perpetuo amentibus; & idcirco his deneganda, illis vero concedenda in articulo mortis Eucharistia. Semifatis, & debilem usum rationis habentibus, si valeant Divinum hunc cibum à profano distinguere, & reverenter illum exoptulent, non solum in articulo mortis, sed etiam tempore Paschali concedi debet, quia credendum est præcepto Communionis Paschalis obligari: at extra dicta tempora non debet concedi ob reverentiam Sacramenti. Quod, si facta diligentia deprehenduntur non sufficienter distinguere cibum Eucharisticum, computandi sunt inter absolute amentes: Possev. Laym. Bonac. Pal. p. 10. n. 3. Vide, quæ in hanc rem congeessimus in Tr. de Legibus d. q. q. 3. c. 3.

Quæres secundo, An mutis, & surdis à nativitate; item, An energumenis, seu obsessis à dæmone concedi possit, aut debeat Eucharistia?

Respondeo primo, Si ex signis, & nutibus constet, mutos, & surdos à nativitate pollere sufficienti discretionem, qua cibum Eucharisticum valeant distinguere à profano, non solum in mortis articulo, sed etiam in Paschate danda est illis communio. Quod, si prudens Confessarius non qualemcunque discretionem, sed maturam, & perfectam agnoscat in surdo, & muto, sicuti in aliquo se cognovisse testatur Pal. n. 9. aliis etiam solemnioribus Festis concedi poterit Eucharistia. Quod si quis à nativitate sit non solum mutus, & surdus, sed etiam coecus, reputandus est, ut infans, aut perpetuo amentis;

amens; unde nec in mortis articulo danda est illi Eucharistia, cum nullo modo instrui possit, aut rescire de hoc mysterio: Gob. Lohn. Croix n. 663. Pal. loc. cit. Denique, si post usum rationis & aliquam instructionem factus quis esset surdus, mutus, & cæcus, dari illi posset extrema Unctio secundum Lohn. at secundum Croix ib. etiam Eucharistia.

Respondeo secundo, Energumenis, etiamsi propter peccata prius commissa obsideantur à dæmone, concedenda est post pœnitentiam Eucharistia non solum in mortis articulo, & in Paschate, sed etiam crebra, si hoc ad eorum spirituale solatium conducatur, dummodo absit periculum irreverentiæ, & sint sui compotes: v. Croix n. 662.

Quæres tertio, An pueris, statim ac usum rationis habuerint, concedi possit, aut debeat Eucharistia?

Respondeo, in articulo mortis concedendam esse, nisi alicubi adsit contraria consuetudo: Suar. Laym. Lug Bernal. Avers. Dicast. Tamb. Lohn. aliique: idemque asserunt Dian. & alii, licet vix septimum ætatis annum expleverint, dummodo instrui possint: quia, cum præceptum Divinum de Viatico nihil committat iudicio Ecclesiæ, aut Confessarii circa ætatem, nec expectari possit in casu plenior usus rationis, non habetur ratio, cur non obligentur statim, si habeant plenam hujus cibi discretionem. Hinc Croix n. 647. ait, audiendos non esse Ochag. Gran. Mærat. Hurt. aliosque, hujusmodi obligationem absolute negantes; nec Vasq. dicentem, absolute non licitum esse dare Viaticum talibus pueris: nec Navarr. dicentem, esse licitum, sed non dari obligationem. In dubio, an puer habeat usum rationis; adhuc posse dari Viaticum, docent Lug. Dian. Dicast. Tamb. Addunt tamen, non esse obligationem dandi, contradicente Bernal. asserente, quod, si potest, debet dari: hinc Schil. absolute negat, illi dandum ob periculum irreverentiæ: sed Croix n. 647. docet, tenendam esse unam ex prioribus sententiis.

Extra mortis articulum S. Antonin. Pal. aliique gravissimi Doctores cum Jo. Sanch. docent, pueros septennium egrossos, aut etiam ante septennium, si discernant hunc cibum spirituales, per se loquendo obligari præcepto Communionis Paschalis, adeoque dandam illis Eucharistiam in Paschate, nisi proprius Sacerdos iudicet, differendam, cui hoc dijudicandum committit Concil. Later. Nomine autem proprii Sacerdotis hic non venit solus Parochus,

rochus, vel qui cum illo habet jurisdictionem, ut vult Dicast. sed quilibet Confessarius: quo nomine utuntur Suar. Bufemb. & alii communissime; & sic habere videtur usus ex tacita approbatione, & consensu Parochorum: hinc Bernal. apud Croix n. 650. dicit, quod, si puer non indigeat Confessione, nec habeat Confessarium, quem interroget, stare possit determinationi parentum, vel eorum, qui ipsi sunt loco Parentum. Quamvis autem Escob. citans Nav. & Cordub. dicant, usum habere, ut pueri non obligentur ante pubertatem, hoc est masculi ante 14., femina ante 12. ætatis annum; alii tamen melius communiter dicunt, attendendum esse non ad annos præcise, sed ad iudicii maturitatem, & spem reverentiæ debitæ ab illis exhibendæ; additque Lug. tempus hujus obligationis pueris non incipere in indivisibili, sed potius esse multos, quibus licite dari posset hoc anno Communio, & tamen licite etiam differri post unum, aut etiam alterum annum, ut melius se disponant, & cum majori reverentia ad eam accedant. Obligantur tamen parentes, vel parentum vicesgerentes curare, ut interrogentur proprii Sacerdotes, seu Confessarii: Quomodo autem sit instruendus, qui prima vice vult communicare: v. apud Croix n. 651.

Quæres ultimo, Quid sentiendum sit de Communionem quotidiana?

Respondeo: Doctores circa hoc punctum divisos esse: Jo. Sanch. d. 22. adducit plures quam 40. qui absolute dissuadebant quotidianam Communionem; econtra alios etiam plurimos refert, qui eam absolute suadebant, quibus ipse adhæret, etiam si aliquis sine speciali devotione, & ex sola consuetudine accederet, idemque tenuerunt multi Hispani apud Carden. in 1. crisi d. 66. c. 1. Dicendum tamen est cum S. Th. Suar. Bosc. aliisque nunc communiter, quod, quamvis unicuique expediat quotidiana communio, si adsit status gratiæ, actualis devotio, & debita reverentia, quia tamen difficile est, ut omnes; maxime seculares, prædictas condiciones quotidie habeant; idcirco quotidiana Communio, absolute loquendo, non expedit omnibus indifferenter, sed hoc relinquendum est iudicio prudentis Confessarii: absolute autem omnibus adultis convenit valde frequens, quæ omnia declaravit S. Congr. approbante Innoc. XI. in Decreto, quod Croix refert per extensum n. 665. Ex quo Decreto infert ipse, posse Confessarios devotis personis

sonis determinare dies, quibus communicent; sed peccatis sæpius, aut etiam quotidie, negari non posse Communionem, si dignæ judicentur; neque deterrendas esse à quotidiana Communionem, hinc, si tales personæ interrogent, quoties communicare possunt, negari non debet, quod possint quotidie,posito quod judicentur dignæ: si tamen non judicentur dispositæ ad toties communicandum, dissimulari, vel etiam negari potest Communio, quia Papa hoc totum relinquit iudicio Parochi, vel Confessarii. Quando vero commendatur frequens usus Communionis, intelligi debet sola digna Communio, ut per se patet, quia sola digna Communio utilis est ad salutem. Hinc Inn. XI. recte damnavit hanc Propos. 56. *Frequens Confessio, & Communio etiam in his, qui diligenter vivunt, est nota prædestinationis: quæ propositio est maxime scandalosa, ut notat Croix n. 671. nam, qui gentiliter vivunt, hoc est, qui vivunt habitualiter in depravatis, & corruptis moribus, sacrilege communicant; si enim per Confessiones bonas se semper disponerent ad dignam Communionem, certo non pergerent vivere gentiliter.*

§. II.

Quænam requiratur in Suscipiente Eucharistiam dispositio ex parte Animæ?

IN adulto, aut in eo, qui aliquando usum rationis habuit, requiritur (non ad validam, ut in cæteris Sacramentis consistentibus in usu, sed ad Sacramentalem, seu fructuosam, & non mere materialem Eucharistiæ susceptionem) intentio suscipiendi hoc Sacramentum saltem habitualis, vel interpretativa juxta dicta disp. 1. q. 3. c. 1.

Requiritur præterea immunitas non solum ab omni censure impediens usum passivum Sacramentorum, sed etiam ab omni peccato mortali, quod postremum de fide esse, docent Suar. Lug. Dicant contra hæreticos: quare peccat mortaliter peccato sacrilegii, per se loquendo, qui Eucharistiam in mortali suscipit: Dixi *Per se loquendo*; nam per accidens in aliquo casu excusari potest à peccato: ut, si sumat Eucharistiam, ne turpius profanetur ab hæreticis: Croix n. 514. vel si accumbens scamno communicantium non possit sine infamia, aut scandalo

rece-

recedere, & tunc advertat. se esse in peccato mortali; neque possit, quantumvis conetur, elicere actum contritionis, sive ob perturbationem animi, sive ob brevitate[m] temporis: Hurt. Vasq. Ochag. Dian. Leand. Lug. quia moralis necessitas tollit irreverentiam: quamvis Dicast. putet, casum esse moraliter impossibilem; quia, si revera conetur, quantum in se est, elicere contritionem, gratia Dei non deerit: at, si casus contingeret, videtur consentire.

Peccatum veniale nullo modo impedit effectum saltem primarium Eucharistiæ: nam, si sit habituale, ipsa communione, quæ est virtualis quædam ejusdem detestatio, remittitur, ut dictum est cap. I. hujus quæst., si vero sit actuale, commissum nempe in ipsa communione, neque impedit augmentum gratiæ, ut docent D. Thom. Victor. Suar. Vasq. Laym. Pal. & alii relati à Suar. Ratio est, quia veniale peccatum nec gratiæ, nec ejus augmento opponitur; hinc Trid. *sess.* 13. *cap.* 7. ad dignam Eucharistiæ susceptionem solum requirit, ut, qui conscius est peccati mortalis, se per confessionem, & contritionem probet, nulla facta mentione peccati venialis. At, quamvis non impediatur augmentum gratiæ, quod est primarius effectus hujus Sacramenti, impedit effectus secundarios, impedit enim ipsius remissionem, quæ per Sacramentum deberet fieri ex opere operato: impedit præterea tum devotionem, & charitatis fervorem, tum specialem suavitatem, & dulcedinem, quam experiri solent devoti communicantes; tum denique plura auxilia gratiæ ad præcavenda peccata, quæ alioqui concederentur. Demum quodcumque peccatum veniale afficiens ipsum actum communionis juxta probabilior[em], & communior[em] sententiam cum D. August. Suar. Laym. Tann. Rhod. Lug. Averf. Gob. contra Ledesm. Vasq. Sa, Jo. Sanch. Leand. fert novam malitiam venialem specialis irreverentiæ, ut esset communicare cum actu vanæ gloriæ, cum voluntaria distractione, cum actuali complacentia de peccato veniali, quia ratione Eucharistiæ redundat specialis indecentia in illud veniale: v. Croix n. 522.

Ex dictis sequitur: Primo ad effectum principalem hujus Sacramenti non requiri necessario Fidem actualem hujus mysterii: Suar. contra Pal. & alios, modo adit aliquis actus Fidei implicitus, & in confuso; ut ex Lugo dictum est d. r. q. 3. c. 2. nec actualem devotionem

ex

ex ibid dictis. Secundo, Nec requiri amorem Dei purissimum, quod certum est contra aliquos Lovanienſes, docentes, hominem ante Communionem debere eſſe liberum ab omni malo habitu, & habere amorem ſine ulla mixtione amoris imperfecti: hinc merito Alex. VIII. damnavit hanc Propoſ. 23. *Similiter arcendi ſunt à Sacra Communione, quibus nondum ineſt amor Dei puriſſimus, & omnis mixtionis expers.* Tertio, Nec prærequiri impletionem pœnitentiæ injunctæ à Confefſario, ut etiam voluerunt aliqui Lovanienſes: hinc idem Alex. VIII. damnavit hanc 22. Prop. *Sacrilegii ſunt judicandi, qui jus ad Communionem percipiendam prætendunt, antequam condignam de delictis ſuis pœnitentiam egerint.* Id etiam conſtat à poſteriori; nam, ſi ante Communionem deberet eſſe ſatisfactum pro peccatis, male Eccleſia prærequireret Communionem ad lucrandas indulgentias loco ſatisfactionis pro peccatis. Demum, qui ſibi conſcius eſt culpæ gravis, ſi velit Euchariſtiam, tenetur ex præcepto, & quidem probabilius divino, obligante ſub gravi, præmittere Confefſionem Sacramentalem. At, quomodo obliget tum hoc præceptum, tum aliud confitendi quamprimum à Trid. impoſitum Sacerdotibus celebrantibus ex neceſſitate in peccato mortali, non præmiſſa ſacramentali Confefſione, ſed ſolum Contritione, vide in Tract. ſequ. de Pœnitentia diſp. 1. quæſt. 1. cap. 4. & 5. quod & ſupra citavimus.

§. III.

Quæ requiratur in Suſcipiente Euchariſtiam diſpoſitio ex parte Corporis?

NULLA Corporis macula per ſe impedit ſuſceptionem Euchariſtiæ, quam ſolum poteſt impedire per accidens, nimirum propter effectus ſecutos. Hinc non impedit pollutio involuntaria, imo nec voluntaria per pœnitentiam expiata, niſi reliquerit in animo magnam perturbationem, & alienationem à rebus ſpiritualibus, vel turpem recordationem, aut delectationem: quo caſu, uti & ſemper poſt culpabilem, melius eſt Communionem differre, niſi adſit juſta aliqua cauſa non differendi, puta magna Feſtivitas, regula Ordinis, vel ſi illa animi perturbatione, aut turpis recordatio putetur
exci-

excitata à dæmone ad impediendam frequentem Communionem: Sanch. *de Matr.* l. 9. d. 13. Bonac. Lug.

Hinc inferes, quid dicendum de copula conjugali. Porro copula conjugalis ob solam voluptatem exercita, quamvis simpliciter Communionem non impediat, cum non sit peccatum mortale; illam tamen impedit ex quadam decentia, & honestate: quare Consilii est Communionem in aliam diem differre, nisi adsit justa, & specialis causa communicandi eo die: si vero ex legitimo fine, & debita moderatione exerceatur, nullatenus impedit Communionem, quia est actus virtutis, ut habetur in cap. *Vir cum Uxore* 33. q. 4. Ita Pal. p. 13. n. 3. Monent tamen Doctores, conveniens esse, ut Conjuges nocte Communioni proxima, imo tota die, qua sumpta est Eucharistia, à debiti petitione abstineant ob reverentiam Sacramenti. A debiti vero serio, & constanter petiti redditione abstinendum non est, quia esset contra justitiam; imo; si quis conjugatus frequenter communicet, e. g. Dominicis, & festivis diebus, neque simplici Petitioni resistere debet: ne sit molestus conjugi, & occasionem præbeat frequentem Communionem interdicendi: si vero singulis tantum mensibus communicet, petentem debitum decet commonere, & rogare. ut à petitione desistat ob reverentiam Sacramenti suscipiendi; quod, si ægre ferat, petenti annuendum, & tunc reddens majori, qua poterit, devotione se ad Sacram Communionem disponet, sperans divinam gratiam sibi non defuturam ob opus conforme legi naturali, & divinæ.

Ob reverentiam huic Sacramento debitam stomachus communicantis debet esse ita dispositus, ut valeat retinere, & absumere species Eucharisticas. Hinc, qui continuo removet, vel qui cibos sumptos plane immutatos statim emittit per secessum, tenetur abstinere à Communionem; aliter gravem irreverentiam committeret: Sanch. Quarti, Gob. Si tamen bona fide sic communicet, & statim revomat, recipit effectum Sacramenti, nempe gratiam: sed in tali casu species purgari debent, & summi; quod, si purgari non possint, vel nemo sit, qui velit sumere, nefas esset comburere, sed immittendæ sunt in aquam, donec dissolvantur, & tunc aqua injicienda est in Sacram piscinam: Gob. apud Croix n. 553. In dubio, an sumens sit revomiturus, communis, & probabilius Doctores dicunt, non esse licitum communicare, contradicentibus Sann. & Gob. qui cum Suar. addunt,

addunt, in his, & similibus casibus licitum esse dare ægro minimam particulam, etiam in liquore, vel jusculo, licet hoc moraliter sit prius descensurum in stomachum. Non tenetur tamen abstinere à Communionem, qui non identidem, sed aliquando, etiam si pluries per diem, revomit, quia non est morale periculum, ut eo præcise tempore vomitus eveniat, nec prudenter timetur, quæ raro eveniunt: Gob. Idem dic de continuo tussiente, quia, quamvis materia, quam ejicit, plerumque ascendat è pectore; non est tamen periculum ejiciendi Sacras species, si ad stomachum descenderint, quia alia est via, per quam cibus ad stomachum descendit, alia per quam sputa tussiendo excutiuntur: hæc est vena aspera, seu via respirationis ad pulmones, illa est œsophagus. Decens tamen est ad vitandum scandalum, ut sputum saltem intra spatium quinque *Pater, & Ave*, si nimirum abundet post susceptam Communionem, srophiole excipiat: Pal. Gob. Si quis post Communionem incidat in morbum, aut cum Communionem sumperit venenum, ita ut Medicus judicet, necesse esse, ut statim evomat, sumere potest potionem ad evomendum, *Ne Calix vitæ vertatur in mortem*, ut ait D. Th. q. 83. art. 6. ad 7. Species autem rejectæ à sordibus separatæ erunt detinendæ, aut injiciendæ in aquam, donec consumantur; & quod superest, in sacram piscinam conjiciendum, ut modo dictum est. Secluso scandalo, licitum est gladiato sumere Communionem: Gob.; imo hoc decere Equites S. Joannis, & similes, ait Jo. Sanch., quia gladius pro Fide gestandus est eorum insigne.

Præcipuum verò requisitum ex parte corporis est jejunium naturale, consistens in omnimoda abstinentia à cibo, & potu vel minimo servanda ex gravi obligatione rigorosi Præcepti Ecclesiastici non admittentis parvitatem materiæ à media nocte præcedente Communionem usque ad tempus Communionis: est certum, ex Conciliis, & communi sensu Doctorum. Ut autem aliquid frangat jejunium naturale, hæc tria requiruntur: Primo, Ut habeat rationem cibi, & potus: Secundo, Ut sumatur per modum comestionis, vel potationis, Tertio, Ut sumatur ab extrinseco.

Primo, *Ut habeat rationem cibi, & potus*. Id dicitur habere rationem cibi, vel potus, quod à stomacho alterari, & saltem ex parte digeri potest, & sic in substantiam hominis aliquo modo converti: Lug. Castr. Dian.

R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. I Di-

Dicast. Gob. Jo. Sanch. Tamb. contra Nugn. Laym. & Bernal. putantes, non requiri ad rationem cibi, & potus, ut sit digestibile; sed priorem sententiam tenendam esse, ait Croix n. 561. Hinc fumus, nebula, aut quid simile cum aere in stomachum trajectum non frangit jejunium naturale, quia hæc non sunt comestibilia, aut potabilia, sed potius respirabilia. Dixi, *Saltem ex parte digeri potest*, quia, ut aliquid sit cibus, vel potus aptus frangere jejunium naturale, non est necesse, ut secundum se totum digeri possit, sed sufficit, si aliquam partem habeat digestibilem, ut probabiliter habent uniones redacti in pulverem, & aurum potabile; & idcirco frangunt ex Tamb. jejunium. Idem probabilius dicendum cum Croix n. 562. contra Dicast. de terra, quam prægnantes aliquando solent appetere, & comedere, necnon de creta, quam nonnullæ solent comedere, ut albescant, quia in his sunt saltem aliquæ partes admixtæ alterabiles à stomacho. Idem pariter dicendum cum Tambur. contra Dian. & Bernal de cera, quæ fere semper habet aliquid mellis admixtum, de charta, & filo ex lino, quæ ex herbis fiunt, de sceno, & palea, quæ in substantia sua sunt herbæ, ac demum de quocunque pulvere medicinali, etiam ex ossibus, & lapidibus contrito, quia se habet tanquam cibus medicinalis corporis. Econtra vero probabile saltem est, capillos, officula fructuum, plumbum, ferrum, solida frustra auri, fila ex serico, vel lana, &c. non frangere jejunium, quia nec sunt alterabilia in stomacho, nec digestibilia: Ledesm. Lug. Jo. Sanch. Dian. Tamb. contra Pal. & alios. Putat Vasq. venenum non frangere jejunium, utpote non ordinatum ad cibum humanum: sed probabilius est frangere jejunium ex eo, quod in eo contineantur partes, quæ natura sunt cibus humanus.

Secundo, *Ut sumatur per modum comestionis, aut potationis*. Sumitur aliquid per modum comestionis, vel potationis, quando id, quod trajicitur in stomachum, & modus trajiciendi sufficit, ut quis in morali æstimatione censeatur comedisse, vel bibisse: Tann. Leand. Gob. Unde, si musca involaret in fauces, & statim seipsam in stomachum inferret, non violaretur jejunium: contra vero violaretur jejunium, si involaret in fauces, & homo postmodum deglutiret: Lug. Rhod. Tamb. Similiter, quidquid se habet per modum salivæ, etiam si ab extrinseco salivæ advenerit, non frangit jejunium; quia

quia non censetur in stomachum immitti per modum comestionis, aut potationis; dicitur autem se habere per modum salivæ, quod, cum sit minimum, & à saliva inseparabile, quamvis nondum in illam conversum, simul cum saliva deglutitur: ut si quis os abluat, & ejus aquæ stillula salivæ immixta postea deglutiatur: Suar. Vasq. Gran. Dicast. Gob. & quamvis D. Th. Lug. Fill. Bonac. Hurtad. requirant, ut id, quod trajicitur, præter directam intentionem trajiciatur, Henr. tamen Con. Tabien. & alii apud Avers. dicunt, non obstare, etiamsi advertenter trajiciantur parvæ reliquæ ciborum cœnæ præcedentis dentibus inhærentes, etiam data opera deglutitæ non violant jejunium, juxta Suar. Pal. Gob. Leand., vel quia faciunt unum moraliter cum cœna præcedenti, adeoque moraliter censentur sumptæ heri, non hodie; vel quia sumuntur per modum salivæ, non per modum comestionis: at, si sint ita magnæ, ut sensibilibus percipiantur in lingua, deberent exspui, & si deglutirentur, frangerent jejunium naturale, quia tales ciborum reliquæ nec censentur trajici in stomachum per modum salivæ, nec censentur moraliter sumptæ die præcedenti.

Quamvis Lez; & alii apud Dian. p. 5. t. 13. r. 1. putent, tabacum tam masticatum, quam fumatum violare jejunium, etiamsi nihil sensibile trajiciatur in stomachum; Dian. tamen, & Berg. citantes plures alios negant, per tabacum frangi jejunium; dummodo nihil deglutatur de folio; si autem aliquid fumi deglutiretur, adhuc negant Burgh. & March. contra Rayn. frangi jejunium, quia fumus descendit in stomachum per modum aeris, non cibi, aut potus, & veluti per actionem respirationis, non per modum comestionis, aut potationis; vide Croix n. 569. Item tabacum sumptum per nares, sive in pulvere. sive in fumo; imo secundum aliquos etiam guttulæ humoris per nares attractæ neque violant jejunium, quia hæc omnia non sunt comestio, aut potatio, sed vel trajectio salivæ, vel respiratio, vel attractio, seu afflatio narium: Bourdev. Avers. apud Croix n. 570. Idem odor qualiscunque neque violat jejunium, quia neque est cibi, aut potus, neque sumitur per comestionem, aut potationem, sed veluti per respirationem, Tamb. Gob. Pign. contra De Leon. Demum, si quis in flumen lapsus invitus sumat aquam, aut si alicui in somno, vel violenter ingeratur cibus in fauces, Bosco dicit.

dicit, non frangi jejunium: sed merito contradicunt Iug. Vasq. Tamb. Dian. Averf. quia vitaliter fumitur per comestionem, vel potationem.

Tertio, *Ut sumatur ab extrinseco.* Hinc est, quod saliva non frangit jejunium naturale: item, si sanguis è gingiva, aut sanies è pustula oris fluens deglutatur, non frangit jejunium: D. Tho. Suar. Tann. apud Croix n. 565. Idem sentit Quarti citans D. Th. Suar. Lug. & alios, etiamsi sanguis in os defluens ex industria deglutatur, etiam animo se nutriendi, quia talis intentio non potest dare sanguini illi rationem cibi ab extrinseco: quod, si sanguis fugeretur è vulnere digiti, violaretur jejunium, quia, cum fumeretur à membro corporis tam distante, censeretur sumi ab extrinseco: Lugo, Tamb. Idem est, si mulier è suis mammillis fugeret lac; vel si aliquis in os admitteret. & deglutiret, quod ex oculis, vel naribus defluit.

Post sumptam Eucharistiam nullum est præceptum jejunandi, sed potest statim absque peccato sumi cibus, aut potus: Pal. p. 13. n. 10. Verum, quamvis præceptum non sit servare jejunium; est tamen maxime conveniens, quousque species Eucharisticæ credantur absumptæ, ne cibus ille coelestis terrenis hîsce, & materialibus misceatur: consumuntur autem species in laico intra dimidium quadrantis, in Sacerdote intra quadrantem: ita Lugo ex judicio Medicorum à se consuëtorum: Tamb. autem ex Jø. Sanch. notat, citius à valido, quam à debili stomacho: regulariter tamen ab omnibus intra horam absumi, & affert casum infirmi, qui post mediam horam species integras ejecit.

A generali doctrina de jejunio præmittendo sumptioni Eucharistiæ excipiendi sunt aliqui casus. I. est de constituto in periculo mortis. Dicitur autem constitutus in periculo mortis omnis ille, cui invito mors imminet, sive ratione morbi, vulneris, aut veneni, sive ex sententia Judicis. Dixi *Invito*; nam, si ipse se conjiciat in mortem, non censetur esse in illius periculo: Croix num. 585. Igitur constitutus in periculo mortis, si non possit commode jejunus sumere Viaticum, potest sumere non jejunus, ut certum est ex communi praxi Ecclesiæ; & probabiliter etiam pluries durante eodem periculo, seu eadem infirmitate, ut aliis relatis docent Suar. Bon. Pal. n. 13. contra Vasq. dicentem, constitutum in periculo mortis non posse, nisi semel, communicare.

non jejunum. Quod, si quæras, quot dies intercedere debeant inter Communionem, & Communionem? Respondent Suar. Fag. Bon. & alii communiter sex, aut octo dies. At Pal. n. 14. dicit, vel sentiendum esse cum Vasq. vel affirmandum non solum post sex, vel octo dies posse aliquem iterum Viaticum sumere, sed etiam singulis diebus. Emm. Sa. sine ulla limitatione dicit, posse infirmum sæpius in eodem morbo communicare non jejunum, quoties expetere videtur. Laym. existimat, si aliquis assuetus est frequenter communicare, vel sacrificare, & propter devotionem, ac desiderium difficile abstineat, posse ipsi permitti, ut altero statim die iterum Eucharistiamumat non jejunus, dummodo mortis periculum instare videatur. Addit, posse Sacerdotem constitutum in periculo mortis sacrificare non jejunum ad se communicandum; secus vero ad dandum Viaticum alteri, ut communiter docent Doctores contra Major,

II. Sumitur ex reverentia debita Sacramento; si enim prudens timor adsit alicujus gravis irreverentiæ, vel quia Sacramentum in manus Infidelium esset deveniturum, vel quia ab animali, vel igne esset absumendum, vel ab aliquo alio irreverenter tractandum, poterit non solum Sacerdos sed eo deficiente etiam laicus non jejunus sibi propriis manibus ministrare; quia, quod in reverentiam Sacramenti statutum est, non debet in ejusdem irreverentiam cedere: ita ex omnium sententia docent Vasq. Suar. Con. Fag. Laym.

III. Sumitur ex perfectione Sacrificii, & potest tripliciter evenire; Primo, Si Sacerdos per inadvertentiam aquam loco vini in calice posuerit, & sumpserit: Secundo, si post consecrationem recordetur, se non esse jejunum: Tertio, Si facta consecratione sacrificium absolvere nequeat, vel quia moritur, vel quia sensibus destituitur: in his casibus poterit, vel idem, vel alius Sacerdos (si idem non possit) etiam non jejunus communicare, ne Sacrificium relinquatur imperfectum, quia lex conficiendi Sacrificium perfectum prævalet legi de præmittendo jejunio: ita iidem præcit. Doctores. Huc reducitur casus de reliquiis hostiarum consecratarum, quæ reperiuntur in corporali, vel in patena, quæ, utpote pertinentes ad idem Sacrificium, sumi possunt à Sacerdote etiam post ablutionem, de quo tamen satis dictum est cap. præced. §. 2.

IV. Receptus ab omnibus est, cum violatur jejunium simul cum Communionem accepta, ut contingit, cum in feria 6. hebdomadæ sanctæ Sacramentum mixtum vino sumitur. maxime si pars vini descendat ad stomachum ante Sacramentum: item, cum sacra hostia hæret labro calicis, nec facile digitis inde dimoveri potest, & sumi; tunc enim expedit vinum infundere, & simul cum illo sumere: item, cum palato hæret, poterit imo expedit semel, & iterum abluitionem sumere: quia in his casibus violatio jejunii moraliter non censetur Communionem præcedere: Suar. Vasq. Laym. Bon. Pal.

V. Si gravis nota Sacerdoti immineat, nisi celebret non jejunus, ut si incepta Missa recordetur, se non esse jejunum, prævideatque, quod, si desistat manifestando causam, Populus non acquiescet; quin imo grave quid sit suspicaturus, & scandalum sumpturus: tunc poterit Missam proficere, & non jejunus celebrare, quia præcepta Ecclesiæ non obligant cum tanto rigore: ita præcitat. Doctores.

Quæres, Quid agendum in dubio, an sis jejunus?

Respondeo, Si dubium sit positivum, ita ut probabiliter iudices, te esse jejunum, potes communicare. Si autem dubium sit mere negativum, distinguendum est; si casus ita se habeat, ut scias, te post mediam noctem fuisse jejunum, & dubites, an postea aliquid deglutiveris, quamvis Sanch. Fag. Rodr. Villal. Bon. Oviedo, Pal. Schild. dicant, non esse licitum communicare; at tamen Card. Lug. Laym. Caram. Vasq. Bard. Dicast. Carden. Boss. Rayn. Dian. probabiliter docent oppositum: quia quisquis habet jus communicandi, nisi sciat, se prohiberi à Communionem. Præterea non tenetur positive probare, se esse idoneum, sed satis est, si sciat, se fuisse idoneum, & non sciat, se amplius non esse: vide Croix n. 576. Si vero scias, te aliquid cibi, vel potus sumplisse, nescias tamen, utrum ante, an post mediam noctem sumplisses? Jo. Sanch. Dicast. Gobat. Bosco adhuc putant, posse communicare, & idem, ut probabile, sustinent Med. Laym. Rhod. Tambur. Burg. Card. Dian. quia adhuc videtur esse in possessione jus communicandi, usquedum probetur supervenisse impedimentum. Alii vero cum D. Th. Sanch. Boss. Lugo, Bernal. dicunt, etiam non posse

posse communicare, quia; cum sciat, se comedisse, videtur esse in possessione præceptum prohibens, non libertas: v. Croix n. 577.

Notandum hic, mediam noctem computandam esse à primo pulsu horologii; unde, si quis aliquid cibi, vel potus tunc haberet in ore, probabilius ex Con. & Jo. Sanch. contra Gob. tenetur ejicere, si vellet manere jejunos pro die sequenti; sicuti deberet etiam ejicere saccharum, vel quid simile ori impositum ante mediam noctem, juxta communem, & certam sententiam, ut ait Croix num. 580. contra Amic. & alios. Notandum præterea, quod, ubi sunt plura horologia non certo aberrantia, quæque ordinarie bene diriguntur, quivis potest se accommodari posteriori horologio, ita, ut possit communicare die sequenti, etiam si comederit, aut biberit aliquid post mediam noctem secundum unum horologium, sed nondum secundum alia.

Quæ hic dicta sunt de volente communicare, intelligenda sunt etiam de volente sacrificare.

CAPUT V.

De Obligatione suscipiendi Eucharistiam.

EUCHARISTIAM in re susceptam non esse necessariam necessitate mediæ ad salutem, tenent Catholici omnes cum Arcudio l. 3. c. 42. & sequ. contra Armenos apud Suar. d. 40. sect. 2. qui dixerunt, realem Eucharistiæ susceptionem esse omnibus necessarium medium salutis; & idcirco cum baptismo dabant etiam Eucharistiam infantibus. Porro Eucharistiam non esse parvulis ad salutem necessariam, definitum est à Trid. *sess. 21. can. 4. Si quis dixerit, parvulis, antequam ad annos discretionis pervenerint, necessariam esse Eucharistiæ Communionem, anathema sit*: neque esse necessariam adultis, constat ex communi sensu omnium Fidelium, qui censent, salvari illum adultum, qui credens statim post baptismum moritur, juxta illud Marc. ult. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit*: quod etiam definit Trid. *sess. 5. in Decr. de Peccat. Origin.* dicens, simpliciter omnem baptizatum esse hæredem Dei, cohæredem autem Christi, ita ut nihil prorsus eum ab ingressu Cœli removeretur. Non solum autem in re suscepta, sed neque in